

ศึกษาเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้ รับการเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

A Study on Political Interaction between Local Politicians and People before and after Election in Muang District, Maha Sarakham Province

ชนินทร์ ม้าทอง¹ สันทภรณ์ เรือนเงิน² และทัชชววัฒน์ เหล่าสุวรรณ³

Chanintron Mathong¹, Sankhaporn Ruenngoen² and Tatchawat Laosuwan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ **ประการแรก** เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามตามความคิดเห็นของประชาชน และ**ประการที่สอง** เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบ กลยุทธ์ และผลที่ตามมาจากการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การจดบันทึกภาคสนาม การจัดเวทีระดมความคิดเห็น การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่น และตัวแทนชาวบ้านในเขตพื้นที่ ผลการวิจัยพบว่า

ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองตามความคิดเห็นของประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นได้สะท้อนให้เห็นว่าก่อนได้รับเลือกตั้งใช้รูปแบบการเปิดตัวทางการเมืองและการหาเสียงทางการเมือง หลังได้รับเลือกตั้ง ใช้รูปแบบการทำตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับและการรักษาคะแนนนิยมหรือสร้างคะแนนนิยม

สำหรับกลยุทธ์ของการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองก่อนได้รับเลือกตั้ง จะมุ่งเน้นไปที่การได้รับเลือกตั้งจากประชาชนเป็นสำคัญ วิธีที่ใช้จึงเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง การให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ การสร้างทีมงานหรือเครือข่ายในหมู่บ้าน การประชาสัมพันธ์ตนเองเป็นระยะ ๆ การขอคะแนนสงสาร การมีสัมมาคารวะ และอ่อนน้อมถ่อมตนต่อประชาชน เป็นต้น แต่หลังได้รับเลือกตั้ง กลยุทธ์ที่มุ่งเน้นไปที่การทำตามบทบาทหน้าที่เป็นหลัก เช่น การทำตนให้เสมอต้นเสมอปลาย การให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ การสร้างผลงานให้เป็นรูปธรรม การประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้ประชาชนรับทราบเป็นระยะ ๆ การทำงานแบบมีส่วนร่วม ไม่เน้นการสั่งการ สร้างความใกล้ชิดกับปัญหา การประชาสัมพันธ์ตนเองเป็นระยะ ๆ ยึดประชาชนเป็นที่ตั้งในการทำงานใช้ความอดทนในการทำงาน การรับปากไว้ก่อน ส่วนจะทำได้หรือไม่ เป็นเรื่องที่จะทำในภายหลัง และใช้ประชาคมเป็นเครื่องมือในการแสวงหาปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

จากลักษณะ รูปแบบ และกลยุทธ์ของการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้นักการเมืองท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ เช่น เป็นผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น และเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาชนในพื้นที่

คำสำคัญ : ปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง ; นักการเมืองท้องถิ่น ; ประชาชน

¹ ปร.ด. (สื่อสารการเมือง) อาจารย์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ปร.ด. (สื่อสารการเมือง) อาจารย์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ปร.ด. (สังคมวิทยา) อาจารย์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รับต้นฉบับ 3 มีนาคม 2556 รับลงพิมพ์ 29 เมษายน 2556

ABSTRACT

The objectives of the research were to identify forms of the political interaction between local politicians and people before and after the election in Muang District, Maha Sarakham Province and to compare the strategies and results from political interaction between local politicians and people before and after the election. The data were collected from local politicians and representatives of people in community by two sets of an interview form, field notes, and brainstorming strategy.

This research finding indicated that the opinion of people towards the political interaction between local politicians and people before and after the election was not different. Regarding the forms of political interaction, the study showed that local politicians conducted the political campaigns before the election, and they took fully their responsibilities and functions after being a politician to keep their original voters.

In case of the strategies for political interaction, the politicians emphasized on needs of people in community, and they participated continuously in social activities including assistance, building networks in community and self promotion. The politeness and courteousness were good behaviors to promote themselves before the election. In addition, the politicians emphasized on their responsibilities and functions after being a politician such as keeping their normal behavior, providing assistance to people in community, performing concrete works, conducting a regular promotion, employing a participatory approach, no directing, improving close relationship, work for people with their patience. The politicians discovered problems from people in community and set priority on the problems.

Regarding the strategies on political interaction, the finding indicated that the strategies affected the political support from people in community such as local executives, local council members, and major local developers.

Keywords : Political Interaction ; Local Politicians ; People

บทนำ

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การกระจายอำนาจการปกครองแก่ท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองตามหลักการประชาธิปไตย มีผลทำให้เกิดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นขึ้นในสังคมไทยหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา และรูปแบบการปกครองท้องถิ่น (Local-government) เหล่านี้ กำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 มาตรา 285

และรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2550 มาตรา 284 ได้บัญญัติไว้ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่นไม่ได้

ก่อนปี 2545 ท้องถิ่นในประเทศไทยทั้ง 5 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) กรุงเทพมหานคร (กทม.) และเมืองพัทยา มีกฎหมายเลือกตั้งเป็นของตนเองหรือบางท้องถิ่นได้นำกฎหมายเลือกตั้งของท้องถิ่นอื่นมาใช้บังคับโดยอนุโลม กฎหมายดังกล่าวบัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่รักษาการโดยผู้มิบบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการเลือกตั้งตามกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นเก่า ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ ซึ่งกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นฉบับเก่า เช่น พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พุทธศักราช 2484 จนถึงพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2538 รวมกฎหมายการเลือกตั้งที่ใช้ในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งสิ้น 5 ฉบับ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช 2484 จนถึงพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2538 รวมกฎหมายเลือกตั้งที่ใช้ในการเลือกตั้งเทศบาลทั้งสิ้น 5 ฉบับ ในขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีกฎหมายสำหรับการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลโดยเฉพาะ แต่อาศัยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ใช้บังคับโดยอนุโลม เป็นต้น

แต่หลังจากปี 2545 การเลือกตั้งระบบใหม่ ภายใต้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ซึ่งได้ประกาศใช้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 มีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดจากการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบที่ต่างมีกฎหมายเลือกตั้งเป็นของตนเอง มาเป็นให้ทุกท้องถิ่นใช้กฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นฉบับเดียวกัน เจตนารมณ์ต้องการให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมโดยนำกระบวนการเลือกตั้งออกจากกระทรวงมหาดไทย ให้ไปอยู่ในอำนาจการควบคุมกำกับของ กกต. ที่เป็นองค์กรอิสระ มีความเป็นกลาง ซึ่ง กกต. ได้จัดตั้งคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด (กกต.จว.) ขึ้นมาในทุกจังหวัดเพื่อช่วย กกต. และมีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กกต. ท้องถิ่น) และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ผอ.กกต.ท้องถิ่น) ซึ่งได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดกรุงเทพมหานคร ปลัดเมืองพัทยา เข้ามามีบทบาทในการเลือกตั้งท้องถิ่นมากขึ้น จึงกล่าวได้ว่า ในการเลือก

ตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในแต่ละครั้ง จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ฝ่ายที่จะทำให้การเลือกตั้งสมบูรณ์ และสำเร็จได้ คือ 1) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 2) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองต่าง ๆ และ 3) การบริหารการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งทั้ง 3 ฝ่ายต่างมีความเกี่ยวข้องกันและกัน โดยประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเป็นผู้ที่จะวินิจฉัยตัดสินใจเลือกใครเป็นตัวแทนของพวกเขาขณะที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ต้องการจะเข้าไปทำหน้าที่แทนผู้เลือกตั้งในการบริหารท้องถิ่น จะต้องเสนอตนเองและนโยบายหรือแนวความคิดให้ผู้เลือกตั้งได้รับรู้เพื่อประกอบการตัดสินใจส่วนฝ่ายที่บริหารการเลือกตั้งก็ต้องทำหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง อย่างเคร่งครัด เป็นกลาง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมได้ตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง ปราศจากการทุจริตการเลือกตั้งทุกรูปแบบ (สมบัติสุยะลา, 2549)

กล่าวเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้งที่อาสาจะเข้าไปทำหน้าที่แทนผู้เลือกตั้งในการบริหารท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล หรือที่เรียกกันว่า นักการเมืองระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยคณะผู้บริหารหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล ก่อนที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งจากประชาชน ต้องนำเสนอแนวคิด นโยบายเพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งรับรู้ เข้าใจและตัดสินใจ หลังจากการได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนแล้วต้องนำแนวคิด นโยบายเหล่านั้นมาสู่การปฏิบัติ โดยผ่านกระบวนการของสภาท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนที่เลือกตั้งตนเองเข้า การนำเสนอแนวคิด และนโยบายทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นก่อนการเลือกตั้ง และการนำแนวคิด นโยบายไปสู่การปฏิบัติจริง และการลงพบปะประชาชนในพื้นที่ก่อนและหลังการเลือกตั้ง ล้วนเป็นการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งส่งผลต่อการได้รับเลือกตั้งหรือไม่ได้รับเลือกตั้ง ดังจะเห็นได้จากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นในหลายครั้งที่ผ่านมานักการเมืองท้องถิ่นที่ลงพบปะประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ และมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนและหลังการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอต้นเสมอปลาย มักจะได้รับเลือกตั้ง

เสมอ ซึ่งสะท้อนให้ความนิยมชมชอบและตรงความต้องการของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน

การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2552 ที่ผ่านมา ซึ่งจัดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นพร้อมกันทั่วประเทศ รวมถึงพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด 13 แห่ง ผลการเลือกตั้งในจำนวน 13 แห่ง มีนักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมัยที่ 2 เพียง 2 คน คือ ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ง และผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ ที่เหลือจากนั้นจะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่ทั้งหมดที่ได้รับการเลือกตั้งส่วนสมาชิกสภาท้องถิ่นมีจำนวนครั้งต่อครั้งที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมัยที่ 2 และเมื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของนักการเมืองท้องถิ่นเหล่านี้ยังพบว่า เป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่เคยได้รับการเลือกตั้งตามกฎหมายเดิมมาก่อนแล้วหนึ่งหรือสองสมัย และมีประวัติการทำงานที่สะท้อนให้เห็นการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองที่หลากหลายและมีมาอย่างต่อเนื่อง

จากปรากฏการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัยเพื่อแสวงหาคำตอบในประเด็นเหล่านี้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งติดต่อกัน มีรูปแบบ และลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างไร จึงชนะการเลือกตั้ง โดยอยากรู้อีกก่อนการเลือกตั้งกับหลังการเลือกตั้งรูปแบบและลักษณะเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร มีกลยุทธ์อะไรบ้างในการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองกับประชาชนจึงชนะการเลือกตั้ง รวมทั้งศึกษาผลที่ตามมาจากการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองดังกล่าว ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะนำไปใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่น และใช้เป็นข้อเสนอแนะให้กับผู้เกี่ยวข้องได้นำไปปรับปรุงพัฒนา และหาแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและ

หลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลที่ตามมาจากการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเปรียบเทียบลักษณะ รูปแบบ กลยุทธ์ และผลที่ตามมาของการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการเลือกตั้งเข้าในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2552 และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนตำบล 13 แห่ง
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา มี 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

2.1 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจาก 13 ตำบล ๆ ละ 30 คน รวมจำนวนประชาชนที่ทำการศึกษาทั้งหมด 399 คน

2.2 นักการเมืองท้องถิ่นที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการเลือกตั้งติดต่อกัน 2 สมัย หลังการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2552 ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ง และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกก่อ

2.3 นักการเมืองท้องถิ่นที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 13 ตำบล ๆ ละ 4 คน รวมทั้งหมด 52 คน โดยแยกเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเลือกตั้งติดต่อกัน 2 สมัย ตำบลละ 2 คน และที่ได้รับเลือกตั้งติดต่อกันสมัยเดียว ตำบลละ 2 คน

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ การจัดเวทีระดมความคิดเห็น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ มีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดประเด็นและกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ในการเลือกตั้งก่อนและหลังการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2552

3. ศึกษาภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง รูปแบบ กลยุทธ์ และผลที่ตามมาจากการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนและหลังได้รับเลือกตั้ง โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ใช้การสังเกต การจัดเวทีระดมความคิดเห็น

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามตามความคิดเห็นของประชาชน ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีกำหนดคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

2.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะใช้การพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหาจากการตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การจัดเวทีระดมความคิดเห็น และการสังเกตการณ์ โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลไปพร้อม ๆ กัน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. เปรียบเทียบลักษณะการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งตามความคิดเห็นของประชาชน

ผลการวิจัยในประเด็นดังกล่าวนี้ ได้สะท้อนให้เห็นลักษณะการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งผ่านความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่จำนวน 390 คน ดังนี้ โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งก่อนและหลังได้รับเลือกตั้ง กล่าวคือมีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่เห็นด้วย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันจำนวน 7 ข้อ และมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำนวน 3 ข้อ ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบลักษณะการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักรการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งตามความคิดเห็นของประชาชน

ลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักรการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนได้รับเลือกตั้ง	ก่อนได้รับเลือกตั้ง			หลังได้รับเลือกตั้ง		
	— X	S.D.	แปลผล	— X	S.D.	แปลผล
1. นักรการเมืองท้องถิ่นออกพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่	3.98	.99	เห็นด้วย	3.65	.96	เห็นด้วย
2. นักรการเมืองท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น งานบวช งานแต่ง งานบุญประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น	3.91	.98	เห็นด้วย	3.54	.92	เห็นด้วย
3. นักรการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวแทนเสนอปัญหา ความต้องการของประชาชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.46	.97	ไม่แน่ใจ	3.70	.95	เห็นด้วย
4. นักรการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้นำประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น	3.50	.96	ไม่แน่ใจ	3.80	.90	เห็นด้วย
5. นักรการเมืองท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือประชาชนหรือเป็นที่พึ่งประชาชนในยามเดือดร้อนในลักษณะ "ใจถึง พึ่งได้"	4.20	.98	เห็นด้วย	4.05	.92	เห็นด้วย
6. นักรการเมืองท้องถิ่นเป็นที่ปรึกษาหรือให้คำแนะนำกับประชาชนในพื้นที่ เมื่อประชาชนร้องขอ	3.82	.95	เห็นด้วย	3.80	.96	เห็นด้วย
7. นักรการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มประเภทต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน เป็นต้น	3.12	.88	ไม่แน่ใจ	3.60	.95	เห็นด้วย
8. นักรการเมืองท้องถิ่นกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองหรือการพัฒนาท้องถิ่นของตน	3.18	.86	ไม่แน่ใจ	3.20	.88	ไม่แน่ใจ
9. นักรการเมืองท้องถิ่นบริจาคเงินหรือสิ่งของช่วยเหลือสาธารณกุศล เช่น วัด โรงเรียน เป็นต้น	3.51	.90	เห็นด้วย	3.53	.89	เห็นด้วย
10. นักรการเมืองท้องถิ่นทำงานการเมืองโดยไม่หวังผลตอบแทน	2.48	.76	เห็นด้วย	2.50	.77	เห็นด้วย
รวม	3.52	.92	เห็นด้วย	3.54	.91	เห็นด้วย

2. เปรียบเทียบรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักรการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามก่อนและหลังได้รับเลือกตั้ง

รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักรการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า นักรการเมืองท้องถิ่นซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายในครั้งนี้ ได้สะท้อนรูปแบบและลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองก่อนได้รับเลือกตั้งที่สำคัญ ดังนี้

2.1 รูปแบบการเปิดตัวทางการเมือง โดยนักรการเมืองท้องถิ่นใช้วิธีออกพบปะประชาชนในพื้นที่ เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ เป็นตัวแทนประชาชนในพื้นที่ เช่น การเป็นผู้นำประชาชนในการพัฒนาด้านต่าง ๆ การเป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับคนภายนอกหรือหน่วยงานภายนอก เป็นต้น ให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ ให้คำแนะนำปรึกษาประชาชนในพื้นที่ ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่ม บริจาคเงินหรือสิ่งของเป็นสาธารณกุศล เช่น บริจาคเงินหรือสิ่งของให้แก่วัด โรงเรียน เป็นต้น

2.2 รูปแบบการหาเสียงทางการเมือง โดยนักรการเมืองท้องถิ่นใช้วิธีการเคาะประตูบ้าน มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ เช่น การติดป้ายหาเสียง การใช้โฆษณาตามหมู่บ้านต่าง ๆ การทำแผ่นพับและใบปลิวแนะนำตัว มีการเปิดเวทีปราศรัย หาเสียงตามหมู่บ้าน ซึ่งรวมถึงการจูงใจด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น สัญญาว่าจะให้แต่หลังการได้รับเลือกตั้ง นักรการเมืองท้องถิ่นได้สะท้อนรูปแบบปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองที่สำคัญ ดังนี้

2.2.1 รูปแบบการทำตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ เช่น ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “นายกองค์การบริหารส่วนตำบล” การทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล”

2.2.2 การรักษาคะแนนนิยมหรือสร้างคะแนนนิยม โดยใช้วิธีการออกพบปะ เยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่ การเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ การให้ความช่วยเหลือ การให้คำปรึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่ การส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ การบริจาคสิ่งของรูปแบบปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักรการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนในพื้นที่ก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งสามารถสรุปตามตารางที่ 2 ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองของ
นักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้ง

รูปแบบ ปฏิสัมพันธ์ก่อน ได้รับเลือกตั้ง	วิธีการ	รูปแบบ ปฏิสัมพันธ์หลัง ได้รับเลือกตั้ง	วิธีการ
1. การเปิดตัวทาง การเมือง	1. ออกพบปะประชาชน 2. เข้าร่วมกิจกรรมใน พื้นที่ 3. อาสาเป็นตัวแทน ประชาชน 4. ให้ความช่วยเหลือ ประชาชน 5. ให้คำแนะนำเป็นที่ ปรึกษา 6. ส่งเสริมสนับสนุน การรวมกลุ่ม 7. บริจาคเงินหรือ สิ่งของ	1. การทำตาม บทบาท หน้าที่ที่ ได้รับ	การทำตามบทบาท หน้าที่ที่ได้รับ เช่น เป็น ผู้บริหาร หรือเป็น สมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล
2. การรณรงค์หา เสียงเลือกตั้ง	1. ใช้วิธเคาะประตูบ้าน 2. ใช้การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ 3. การเปิดเวทีปราศรัย 4. การจุดใจด้วยวิธีการ ต่าง ๆ	2. การสร้าง คะแนนนิยม	1. ใช้วิธีการออกพบปะ เยี่ยมเยียนประชาชนใน พื้นที่ 2. การเข้าร่วมกิจกรรม ในพื้นที่ 3. การให้ความ ช่วยเหลือ 4. การให้คำปรึกษาแก่ ประชาชนในพื้นที่ 5. การส่งเสริมสนับสนุน กลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ 6. การบริจาคสิ่งของ

3. เปรียบเทียบกลยุทธ์ของการปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง
ของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือก
ตั้ง

กลยุทธ์ที่ใช้ปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมือง
ท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอ
เมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ก่อนได้รับเลือกตั้งนักการเมือง
ท้องถิ่นได้สะท้อนให้เห็นกลยุทธ์ที่ใช้ปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองกับ
ประชาชนในพื้นที่ ที่สำคัญมีดังนี้ การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ การสร้างทีมงานหรือเครือข่ายในหมู่บ้าน การประชาสัมพันธ์ตนเองเป็น
ระยะๆ การขอคะแนนสงสาร ให้ความจริงใจ เสียสละ ช่วยเหลือ
ประชาชน ยึดประชาชนเป็นที่ตั้งในการทำงาน ใช้ผลงานเดิมหา

เสี่ยงกับประชาชน การรับปากไว้ก่อน ส่วนจะทำได้หรือไม่นั้น เป็น
เรื่องที่จะทำในภายหลัง การมีสัมมาคารวะ และอ่อนน้อมถ่อมตน
ต่อประชาชน แจกสิ่งของให้ความช่วยเหลือ และ เห็นความเดือด
ร้อนของประชาชนมาก่อน ครบครวัอันดับสอง แต่หลังได้รับ
เลือกตั้ง กลยุทธ์ที่ใช้ประกอบด้วย การทำตนให้เสมอต้นเสมอ
ปลาย การให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ การสร้างผลงาน
ให้เป็นรูปธรรม การประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้ประชาชนรับทราบเป็น
ระยะ ๆ การทำงานแบบมีส่วนร่วม ไม่เน้นการสั่งการ สร้างความ
ใกล้ชิดกับปัญหา การประชาสัมพันธ์ตนเองเป็นระยะ ๆ ยึด
ประชาชนเป็นที่ตั้งในการทำงาน สร้างผลงานโดยไม่หวังคะแนน
เสียงเฉพาะหน้า ให้ความอดทนในการทำงาน การรับปากไว้ก่อน
ส่วนจะทำได้หรือไม่นั้น เป็นเรื่องที่จะทำในภายหลัง การมีสัมมา
คารวะ และอ่อนน้อมถ่อมตนต่อประชาชน และใช้ประชาชนเป็น
เครื่องมือในการแสวงหาปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของ
ปัญหา ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นตามตารางที่ 3 ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบกลยุทธ์ของการปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง
ของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้ง

กลยุทธ์ที่ใช้ปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง ก่อนได้รับเลือกตั้ง	กลยุทธ์ที่ใช้ปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง หลังได้รับเลือกตั้ง
1. เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 2. การให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ อย่างสม่ำเสมอ 3. การสร้างทีมงานหรือเครือข่ายในหมู่บ้าน 4. การประชาสัมพันธ์ตนเองเป็นระยะ ๆ 5. การขอคะแนนสงสาร 6. ให้ความจริงใจ เสียสละ ช่วยเหลือ ประชาชน 7. ยึดประชาชนเป็นที่ตั้งในการทำงาน 8. ใช้ผลงานเดิมหาเสียงกับประชาชน 9. การรับปากไว้ก่อน ส่วนจะทำได้หรือไม่ นั้น เป็นเรื่องที่จะทำในภายหลัง 10. การมีสัมมาคารวะ และอ่อนน้อมถ่อม ตนต่อประชาชน 11. แจกสิ่งของให้ความช่วยเหลือ 12. เห็นความเดือดร้อนของประชาชนมา ก่อน ครบครวัอันดับสอง	1. การทำตนให้เสมอต้นเสมอปลาย 2. การให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ 3. การสร้างผลงานให้เป็นรูปธรรม 4. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้ประชาชน รับทราบเป็นระยะ ๆ 5. การทำงานแบบมีส่วนร่วม ไม่เน้นการสั่ง การ 6. สร้างความใกล้ชิดกับปัญหา 7. การประชาสัมพันธ์ตนเองเป็นระยะ ๆ 8. ยึดประชาชนเป็นที่ตั้งในการทำงาน 9. สร้างผลงานโดยไม่หวังคะแนนเสียง เฉพาะหน้า 10. ให้ความอดทนในการทำงาน 11. การรับปากไว้ก่อน ส่วนจะทำได้หรือไม่ นั้น เป็นเรื่องที่จะทำในภายหลัง 12. การมีสัมมาคารวะ และอ่อนน้อมถ่อมตน ต่อประชาชน 13. ใช้ประชาชนเป็นเครื่องมือในการแสวงหา ปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของ ปัญหา

4. เปรียบเทียบผลที่ตามมาจากการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ผลที่ตามมาจากการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผลพวงจากการใช้รูปแบบ กลยุทธ์ของการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองก่อนได้รับเลือกตั้ง ได้ส่งผลให้ประชาชนยอมรับ และไว้วางใจนักการเมืองท้องถิ่นและตัดสินใจเลือกเป็นผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น และหลังได้รับเลือกตั้ง ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชน และเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ ขึ้นในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสามารถให้เห็นตามตารางที่ 4 ได้ดังนี้

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลที่ตามมาจากการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้ง

ผลที่ตามมาก่อนได้รับเลือกตั้ง	ผลที่ตามมาหลังได้รับเลือกตั้ง
1. ประชาชนส่งเสริม สนับสนุนให้ เป็นตัวแทนสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิก สภาท้องถิ่น	1. เป็นผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนา หมู่บ้านหรือชุมชน
2. ประชาชนให้การยอมรับ เกิด ไว้วางใจและตัดสินใจเลือกเป็น ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภา ท้องถิ่นสมัยแรก สมัยที่สอง และหรือสมัยที่สาม	2. หมู่บ้านหรือชุมชนท้องถิ่นได้รับ การพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่าง ต่อเนื่อง
	3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่น
	4. สามารถนำปัญหาของชุมชนมา พิจารณาหาแนวทางแก้ไขได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

นักการเมืองท้องถิ่นถือเป็นตัวแทนของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในฐานะที่เป็นผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น โดยผ่านการเลือกตั้งจากประชาชน จึงสะท้อนให้ปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองกับประชาชน ซึ่งมีหลากหลายลักษณะ หลากหลายรูปแบบ มีกลยุทธ์ที่ถูกนำมาใช้ และส่งผลตามมาทั้งในทางด้านบวกและด้านลบ ขึ้นอยู่กับกลยุทธ์หรือวิธีการที่ใช้

ผลการศึกษาลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองในครั้งนี้ ได้สะท้อนให้เห็นมุมมองประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งจากข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองทั้งก่อนและหลังได้รับเลือกตั้ง ส่วนใหญ่มองลักษณะการปฏิสัมพันธ์ทั้งก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็น จะพบว่าหลังการเลือกตั้ง ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นจะเพิ่มขึ้นจากก่อนการเลือกตั้ง ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า ก่อนการเลือกตั้งเป็นการแข่งขันทางการเมืองที่มีผู้สมัครจำนวนมาก และผู้สมัครเหล่านี้ ต่างก็แสดงพฤติกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ประชาชนยอมรับ ทำให้ประชาชนเกิดความสับสน และไม่แน่ใจ แต่ภายหลังการเลือกตั้ง นักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้ง ต่างพยายามทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ และมีความชัดเจนในการทำหน้าที่ปรากฏเป็นรูปธรรม จึงทำให้ประชาชนมองเห็นและแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่ชัดเจน นอกจากนี้ ในการวิจัยในครั้งนี้ มีบางข้อที่น่าสนใจ คือ ก่อนการเลือกตั้ง มองอีกมุมหนึ่ง หลังการเลือกตั้งก็มีอีกมุมหนึ่ง เช่น การเป็นตัวแทนเสนอปัญหา ความต้องการ การเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น การส่งเสริมการรวมกลุ่ม โดยก่อนการเลือกตั้งประชาชนแสดงความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจ แต่ภายหลังได้รับเลือกตั้ง บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นชัดเจนขึ้น ทำให้ประชาชนแสดงความเห็นอยู่ในระดับที่เห็นด้วย ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ก่อนการเลือกตั้งบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในเรื่องเหล่านี้ ยังไม่ค่อยชัดเจน เนื่องจากยังไม่มีความชัดเจนโดยตรง แต่หลังได้รับเลือกตั้ง บทบาทเหล่านี้เป็นอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำให้เห็นรูปธรรม

ส่วนผลการศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบ กลยุทธ์ และผลที่ตามมาจากการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้ง ได้สะท้อนให้เห็นว่า และพฤติกรรมของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงกันและที่แตกต่างกัน โดยก่อนได้รับเลือกตั้ง นักการเมืองท้องถิ่นมุ่งเน้นรูปแบบและลักษณะ กลยุทธ์ที่จะทำใหตนเองได้รับการเลือกตั้งเป็นหลัก ส่วนหลังได้รับเลือกตั้ง มุ่งเน้นรูปแบบ ลักษณะ และกลยุทธ์ที่เป็นการผสมผสานระหว่างการทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับกับการรักษาฐานคะแนนเสียง เพื่อหวังผลทางการเมืองในอนาคต ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ ได้สะท้อนให้เห็นว่า ก่อนได้รับเลือกตั้ง ประชาชนเป็นนายนักการเมืองท้องถิ่น แต่เมื่อภายหลังได้รับเลือกตั้งมักจะมีพบว่า สัญญาผูกพัน และสิ่งที่คาดหวังมักจะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามเสมอ ในขณะที่นักการเมือง

เมืองท้องถิ่น ก่อนได้รับเลือกตั้ง มักจะมองว่า ทำอย่างไรก็ได้ก็ให้ได้รับเลือกตั้ง แต่หลังได้รับเลือกตั้ง มักจะให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมากกว่า การพบปะ พูดคุย หรือพูดง่าย ๆ ก็คือ สนใจตนเองมากกว่าประชาชน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นไปได้ว่า การเมืองไม่ว่ระดับใด มักจะเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมเสมอ ดังคำกล่าวทางการเมืองที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “การเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์” นั่นเอง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เปรียบเทียบลักษณะการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามตามความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

2. เปรียบเทียบรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามตามความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ พบว่า ก่อนได้รับเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่นใช้รูปแบบการเปิดตัวทางการเมืองและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หลังได้รับเลือกตั้ง ใช้รูปแบบการทำตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับและการสร้างคะแนนนิยม

3. เปรียบเทียบกลยุทธ์ระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามตามความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ พบว่า ก่อนได้รับเลือกตั้ง นักการเมืองท้องถิ่นใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายเพื่อให้ได้รับเลือกตั้ง เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง การให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ การสร้างทีมงานหรือเครือข่ายในหมู่บ้าน การประชาสัมพันธ์ตนเองเป็นระยะ ๆ การขอคะแนนสงสาร การมีสัมมาคารวะ และอ่อนน้อมถ่อมตนต่อประชาชน เป็นต้น แต่หลังได้รับเลือกตั้ง กลยุทธ์ที่เข้มงวดขึ้นไปที่การทำตามบทบาทหน้าที่เป็นหลัก เช่น การทำตนให้เสมอต้นเสมอปลาย การให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ การสร้างผลงานให้เป็นรูปธรรม การประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้ประชาชนรับทราบเป็นระยะ ๆ การทำงานแบบมีส่วนร่วม ไม่เน้นการสั่งการ สร้างความใกล้ชิดกับประชาชน การประชาสัมพันธ์

ตนเองเป็นระยะ ๆ ยึดประชาชนเป็นที่ตั้งในการทำงาน ใช้ความอดทนในการทำงาน การรับปากไว้ก่อน ส่วนจะทำได้หรือไม่เป็นสิ่งที่จะทำในภายหลัง และใช้ประชาชนเป็นเครื่องมือในการแสวงหาปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

4. เปรียบเทียบผลที่ตามมาจากการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามตามความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ พบว่า ผลพวงจากลักษณะรูปแบบกลยุทธ์ที่นักการเมืองท้องถิ่นใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ ส่งผลให้นักการเมืองท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ เช่น เป็นผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น และเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาชนในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลที่ตามมาจากการปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองกับประชาชนก่อนและหลังได้รับเลือกตั้ง ล้วนมีความสัมพันธ์กับรูปแบบ ลักษณะ และกลยุทธ์ที่ใช้ ดังนั้น นักการเมืองท้องถิ่นในฐานะตัวแทนของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ควรหลีกเลี่ยงปฏิสัมพันธ์ด้านลบ ที่ไม่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย เช่น การใช้เงินซื้อเสียง หรืออามิสสินจ้างเพื่อจูงใจให้ปลงคะแนน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ธีรพล อรุณะกลีกร และคนอื่นๆ. (2542) **พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537** แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : วิญญู.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. (2542)
- ราชกิจจานุเบกษา**. ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 116 ตอนที่ 118 ก (17 พฤศจิกายน 2542) : 50.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2540). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540** (ปรับปรุง) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114 ตอนที่ 55 ฎีกา 11 ตุลาคม 2540 พิมพ์ครั้งที่ 1 กรกฎาคม 2548 บริษัท สกายบุ๊คส์ จำกัด

สมบัติ สุยะลา. (2549).กลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร : กรณีศึกษาผู้ชนะการเลือกตั้งเขตเลือก
ตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อ
วันที่ 6 และ 29 มกราคม พ.ศ. 2544. วิทยานิพนธ์
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.